

LA FALTA D'UNES NORMES GLOBALS, ORÍGEN DE LA CRISI ECONÒMICA

Justificació de la política

XAVIER MUÑOZ / Empresari

AVUI, 24 d'octubre del 2009

D'aquí a poc temps ja no recordarem quines van ser les causes que ens van portar a la crisi actual. Em refereixo a les causes, no a la crisi en si, que seguirem arossegant. Mentrestant, tothom viu amb l'esperança de llevar-se un matí amb l'anunci que la crisi s'ha acabat, de la mateixa manera que un dia li van anunciar, per sorpresa, que havia començat. Crec, però, que aquest miracle no es produirà, perquè la crisi és estructural i global i marcarà el pas en la seva recuperació segons la fortalesa econòmica i industrial de cada país.

L'ESSÈNCIA D'AQUESTA CRISI FORMA PART, amb les seves particularitats, del nucli dur del sistema, dins el qual conviuen dues posicions antagòniques. D'una banda, el concepte liberal de l'economia, de l'altra, el concepte socialitzant. A grans trets, la tendència liberal és més individualista i la socialitzant defensa millor el bé comú. Amb tot, les dues faccions poden conviure quan accepten de cor la democràcia, a la qual reconeixen unes i altres el valor de la voluntat popular que regula les diferències en les urnes.

PERÒ LA NATURALESA I L'OPORTUNITAT juguen males passades. Per a determinada gent, l'ocasió fa el lladre. Davant aquesta possibilitat, només les lleis i normes i el càstig poden regular i fer més just el sistema, que sempre està sota el perill de possibles corruptes. Però cal no confondre'ns, no és cert que tots som iguals en el sentit pejoratiu en

què s'utilitza aquesta frase. Som iguals biològicament però no mentalment. I en el camp de la política i de la creació de riquesa, predomina, crec, l'honestedat i la solidaritat. El que succeeix és que quan els corruptes ocupen llocs de molt poder produeixen cada vegada uns mals més devastadors, com en el cas de la crisi del 2008.

CAL NO OBLIDAR QUE L'ORIGEN d'aquesta darrera crisi ha estat financera, produïda per la banca americana. Les entitats bancàries i similars tenen la seva raó d'existir en funció de l'administració de l'estalvi social per transformar-lo en crèdit, al servei de la mateixa societat. En aquest cas, la banca ha utilitzat el seu paper predominant en l'economia per endegar operacions especulatives sense cap finalitat productiva, amb un veritable esperit depredador i amb l'afany d'acumular immensos i ràpids beneficis amb el mínim esforç, emparada per un mercat global que la política encara no havia regulat.

ALS DARRERS DECENNIS, EL MERCAT ha estat *autoregulat* per la *consciència* d'aquestes companyies financeres que -amb tota impunitat- han espoliat i enganyat el món sencer sota la seva capa prestigiosa amb productes de noms anglesos imcomprensibles. Tant es van enlluernar amb l'invent -i amb els magnífics resultats immediats- que no van comptar amb els automatismes que generen les accions perverses, que molt sovint passen comptes i, com a l'aprenent de bruixot, l'invent els ha explotat a les mans. Però els bancs no han quedat ensorrats, sinó tocats, i són els primers a recuperar el seu estatus. Se n'han pogut sortir perquè els polítics han engegat la maquineta de fer bitllets, l'"endeutament de l'Estat" en termes tècnics. Els americans encara recorden que el 1929 de cada cinc ciutadans tres estaven a l'atur.

QUÈ HA PASSAT? Per què la política no va regular les normes globals? La raó crec que podem trobar-la en les formulacions de Nobels de gran prestigi i de les forces motrius de les companyies d'alts beneficis que qualsevol control era improductiu i burocràtic. En uns pocs anys -els de la caiguda del comunisme- van arrasar les idees de la socialdemocràcia com a eina d'una millor distribució, sota condicions. La desfeta del comunisme va contribuir a mentalitzar la gent que probablement era millor el liberalisme que el control estatal. Idea que va arribar a envair la mateixa política democràtica. El triomf de Reagan i de Thatcher i els seus *neocón* va obrir les portes a tots els Berlusconi que hi havia a la política. L'autoregulació, els sistemes comptables anomenats creatius, els paradisos fiscals, les guerres contra l'Eix del Mal, semblen organitzats per la mateixa màfia, si és que no ho han estat en part realment.

EL SUPERLIBERALISME INVOCA la no regulació de les seves activitats com si la intervenció i el control de l'Estat democràtic o de la socialdemocràcia fos una amenaça semblant a la del Politburó de l'URSS. Cal recordar, encara que sigui de manera emblemàtica, Adam Smith i Keynes per entendre que hi ha altres maneres de fer.

QUÈ PRETENC DIR AMB AIXÒ? Que la política és sublim i que la creació de capitals és miserable? Evidentment no és el que vull dir. La tesi és una altra i té més a veure amb la distribució del treball. La política, en les democràcies, té com a objectiu fer avançar amb ideals -tant liberals com socialitzants- el benestar, l'ocupació, l'estabilitat, que el dret prevalgui. Els polítics són els gestors d'aquest projecte, podríem dir de tendència cada vegada més igualitària. Els empresaris tenen la funció de crear els mitjans perquè aquest benestar sigui possible. El que no pot ser és que l'equilibri es descompensi a causa del creixement desmesurat d'una de

les dues parts, política o econòmica. Fa uns dies, el màxim representant mundial de la política ha passat comptes amb els primers actors de la crisi. I ningú no ha cregut que Obama fos comunista, sinó simplement que no és Bush i que està d'acord amb Günter Grass quan diu: "Estem veient com el capital llunyà a tot control democràtic exerceix el poder i imposa arreu la llei del més fort".

LA GRAN MAJORIA DELS POLÍTICS dels països de segona són tan víctimes de la situació desencadenada per la cobdícia empresarial dels de primera com ho som nosaltres, gent del carrer. Aquests polítics han de pagar, impotents, amb solucions més o menys encertades però sempre buscant la que creuen millor, el camí per salvar el seu país, els seus homes i dones. Els desgavells, l'atur, els seus noms com a inculpats, tapen les cares i les identitats de les companyies que van desencadenar la gran estafa. Només els corruptes locals, a qualsevol nivell, que no tenen res a veure amb les grans catàstrofes, participen pel seu compte a arreplegar a profit seu l'obra dels grans depredadors. Rates de claveguera que fan més mal pel que ens roben de confiança i de respecte vers els polítics honestos i els homes de negoci que hi deixen la pell, que no pas enveja pel seu últim Mercedes, mangat dels nostres estalvis.